

Leerplicht en onderwijs; altijd maatwerk.

April, 2017

Inhoud

Voorwoord	1
1. Werkwijze en instrumenten uitvoering Leerplicht en RMC.....	2
1.1 Regionalisering leerplichtfunctie.....	2
1.2 Uitvoering leerplichtfunctie.....	3
1.3 Leerlingenadministratie.....	3
1.4 RMC-functie.....	3
1.5 Jeugdzorg.....	3
1.6 Jongerenloket Werkplein	4
1.7 Thuiszitterspact en LANSbrekers.....	4
1.8 Dag van de leerplicht.....	4
2. Kwantitatieve gegevens Leerplicht en RMC.....	6
2.1 Algemene gegevens.....	6
2.2 Vrijstelling van de plicht tot inschrijving	7
2.3 Relatief schoolverzuim	7
2.4 Proces-verbaal en Halt-verwijzingen.....	9
2.5 Voortijdig schoolverlaters	9

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag leerplicht over het schooljaar 2015-2016 in het kader van de uitvoering van de Leerplichtwet 1969. Volgens de leerplichtwet, artikel 25, brengt het college van burgemeester en wethouders jaarlijks verslag uit aan de gemeenteraad over het gevoerde leerplichtbeleid in het afgelopen schooljaar.

Dit jaarverslag geeft een beeld van de aard en omvang van het schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten. In hoofdstuk 1 wordt de uitvoering van de Leerplichtwet en de RMC-functie verder toegelicht en in hoofdstuk 2 worden de cijfers over het schooljaar 2015-2016 weergegeven.

De ontwikkeling omtrent het onderwijs aan statushouders en de invoering van het passend onderwijs vraagt maatwerk van de leerplichtambtenaar. Daarom draagt dit stuk de titel: "Leerplicht en onderwijs; altijd maatwerk".

Naar aanleiding van de grote toestroom van vluchtelingen naar Nederland, hebben we in onze gemeente te maken met een groeiende onderwijsvraag aan kinderen van statushouders. Door hier tijdig actie op te ondernemen zijn de wachtlijsten voor scholen beperkt gebleven, jongeren stonden nooit langer dan twee maanden op een wachtlijst. Tevens zijn er taallessen gegeven aan jongeren die op de wachtlijst stonden.

De gemeente Goirle kent geen grote problemen met relatief verzuim (het spijbelen) of absoluut verzuim (geen inschrijving bij een school). Wij volgen de landelijke trend dat het aantal VSV'ers (voortijdig schoolverlaters) daalt. Gedurende het schooljaar 2015-2016 waren er 6 thuiszitters, echter alle 6 zijn aan het eind van het schooljaar weer teruggeleid naar school, werk of een leer-werk traject. En dit willen we de komende jaren doortrekken. Door korte lijntjes met de scholen te onderhouden. Nauwgezet registreren en melden van de scholen is hierbij een noodzaak.

Guus van der Put,

Wethouder onderwijs

1. Werkwijze en instrumenten uitvoering Leerplicht en RMC

De leerplicht is geregeld in de Leerplichtwet 1969. De handhaving van de leerplicht is erop gericht om een optimale deelname van jeugdigen aan het onderwijs te verkrijgen. In de Leerplichtwet is vastgelegd dat ouders ervoor moeten zorgen dat hun leerplichtige kinderen bij een school staan ingeschreven en dat zij die school daadwerkelijk geregeld bezoeken. Hiermee wordt bedoeld: dagelijks, volgens het door de school vastgestelde rooster. Per 1 augustus 2007 is de partiële leerplicht afgeschaft. Hiervoor in de plaats is gekomen de kwalificatieplicht die betrekking heeft op alle jongeren van 16 of 17 jaar die nog geen startkwalificatie hebben behaald. Een startkwalificatie is een diploma vwo, havo of mbo op minimaal niveau 2 (basisberoepsopleiding). De Leerplichtwet geldt voor alle jongeren, die in Nederland verblijven. De gemeente is verplicht een of meer ambtenaren aan te wijzen, die belast zijn met het feitelijke toezicht op de Leerplichtwet. De gemeente is op grond van de Leerplichtwet eveneens verplicht een administratie te voeren ten behoeve van de handhaving van de Leerplichtwet. Een jongere valt onder het toezicht van de leerplichtambtenaar van de gemeente waarin hij/zij woont.

1.1 Regionalisering leerplichtfunctie

De functie van leerplichtambtenaar is de afgelopen jaren ontwikkeld naar een rol als procesmanager die vroegtijdig signalen van risico op schooluitval vaststelt en vervolgacties coördineert bij het uitzetten van passende (school)trajecten. Hiervoor is regelmatig contact met de diverse scholen en aanverwante instanties noodzakelijk.

Scholen voor voortgezet onderwijs en het MBO in de regio Midden-Brabant hebben veelal een regionale functie en hebben te maken met leerlingen uit diverse gemeenten. Voor scholen is het daarom van belang dat zij bij de uitvoering van beleid bij verzuim en andere problemen met leerlingen op een eenduidige en vakbekwame wijze ondersteund worden, maar ook dat zij op eenduidige wijze aangesproken worden op hun handwijze bij nalatigheid. Scholen geven aan dat in de praktijk het animo om bij kleinere gemeenten te melden snel afneemt als er geen adequate reactie volgt. Bovendien vinden scholen het slecht voor de geloofwaardigheid van de school naar leerlingen en ouders als bij het verzuimbeleid geen consequente reactie volgt van de gemeenten.

Om de leerplichtfunctie effectief en efficiënt uit te voeren is enkele jaren geleden besloten tot het regionaliseren van deze functie. De leerplichtambtenaren van de gemeente Tilburg handelen leerplichtzaken af m.b.t. Goirlese leerlingen op het (speciaal) voortgezet onderwijs en het MBO en rapporteren hierover aan onze gemeente. Eén van de leerplichtambtenaren in Tilburg is contactpersoon voor onze gemeente. Met deze leerplichtambtenaar vindt meerdere malen per jaar overleg plaats. Dan worden kort de leerplichtmeldingen en de daarop volgende acties door de leerplichtambtenaren doorgesproken en vindt consultatie plaats over complexe meldingen uit het basisonderwijs. Daarnaast vindt enkele malen per jaar regio-overleg plaats over Leerplicht- en Regionaal Meld en Coördinatiefunctie-zaken (RMC), waarbij vooral problemen bij de uitvoering van bestaand beleid en nieuwe ontwikkelingen worden besproken. In dit overleg zijn werkafspraken gemaakt met betrekking tot de regionalisering en er is informatie uitgewisseld over het verstrekken van gegevens voor de RMC-rapportage en het regionaal leerplichtverslag.

1.2 Uitvoering leerplichtfunctie

In de gemeente Goirle was in de onderhavige periode één leerplichtambtenaar actief werkzaam in deze functie ten behoeve van het primair onderwijs, voor 0.5 fte.

Ouders en schoolleiders bellen op gezette tijden voor informatie of advies. Daarnaast worden vrijstellingsverzoeken afgehandeld. Verzoeken en meldingen die betrekking hebben op basisschoolleerlingen, worden zelfstandig door de leerplichtambtenaar in Goirle afgewerkt.

Een leerling uit het voortgezet onderwijs komt in eerste instantie in aanraking met een leerplichtambtenaar van de gemeente Tilburg. De gemeente Goirle krijgt alle meldingen via de gemeente Tilburg door en blijft verantwoordelijk, bijvoorbeeld wanneer de leerplichtambtenaar in Tilburg vrijstelling adviseert, stuurt de leerplichtambtenaar van Goirle de uiteindelijke beschikking naar de ouders/verzorgers.

1.3 Leerlingenadministratie

De leerlingenadministratie wordt centraal in de Gemeente Tilburg uitgevoerd voor leerlingen van 5 t/m23. Voor PO, VO en MBO zijn de scholen verplicht om alle in- en uitschrijvingen aan DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) door te geven, waar deze gegevens centraal geregistreerd worden. DUO stuurt daarna de gegevens door naar de betreffende gemeenten.

1.4 RMC-functie

De gemeenten in Midden-Brabant nemen deel aan de wettelijk voorgeschreven Regionaal Meld en Coördinatiefunctie (RMC) om het voortijdig schoolverlaten (vsv) tegen te gaan. De RMC-wet richt zich op jongeren tot 23 jaar die in hun onderwijsloopbaan geen startkwalificatie hebben behaald. Een jongere heeft een startkwalificatie als hij of zij een diploma van minimaal HAVO of MBO/niveau 2 op zak heeft.

De RMC-medewerkers hebben de taak jongeren tot 23 jaar (dus ook jongeren die niet meer onder de Leerplichtwet vallen) die nog geen startkwalificatie hebben, te registreren. Er worden maatregelen getroffen om hen alsnog een onderwijstraject aan te bieden en een startkwalificatie te doen behalen. De gemeente Tilburg functioneert voor Midden-Brabant als contactgemeente en heeft de RMC-coördinator in dienst. De gegevens over voortijdig schoolverlaters komen via de leerplichtambtenaren van Tilburg, scholen, andere gemeenten of via een re-integratiebureau binnen en worden aangeleverd bij de RMC-coördinator. De gemeente Tilburg beheert de RMC middelen voor de regio Midden-Brabant. Via de RMC-functie krijgt men zicht op het aantal (potentieel) voortijdig schoolverlaters (vsv'ers).

1.5 Jeugdzorg

Het netwerk jeugdhulpverlening is met ingang van maart 2015 overgegaan naar de medewerkers jeugdzorg bij 't loket. Hier komen de signalen bij de professionals binnen, onder andere via schoolmaatschappelijk werk of via bewoners zelf. De signalen worden besproken en werkwijzen worden op elkaar afgestemd.

1.6 Jongerenloket Werkplein

Het jongerenloket Werkplein is er voor jongeren van 16 tot 23 jaar. Voor de doelgroep kwalificatieplichtigen c.q. leerplichtigen tot 18 jaar, werken de leerplichtambtenaren en de trajectbegeleiders en de medewerkers bij het Werkplein samen om tot een sluitende aanpak te komen.

De doelstelling van het jongerenloket Werkplein voor leerplichtigen tot 18 jaar is om een startkwalificatie te behalen en indien dit in eerste instantie (nog) niet mogelijk is, uitplaatsen naar werk of het aanbieden van een intensief traject.

Voor de doelgroep jongeren van 18 tot 23 jaar, zonder startkwalificatie en zonder werk, de zogenaamde vsv-ers, wordt als doel gesteld; startkwalificatie behalen en als dat niet mogelijk is een alternatief bieden zoals werk of zorg.

1.7 Thuiszitterspact en LANSbrekers

Op de dag van de Leerplicht op 17 maart 2016, ging in Papendal (Arnhem) de landelijke beweging van de LANSbrekers van start. LANS staat voor Leerlingen Allemaal Naar School.

De LANSbreker is de spil van alle inspanningen gericht op de thuiszittersproblematiek. Professionals uit de netwerken van Ingrado, LBBO en LECSO worden opgeleid om deze rol op zich te kunnen nemen. Actieve, lokale en regionale netwerken van mensen van samenwerkingsverbanden, scholen en gemeenten, gaan op een zeer praktische en oplossingsgerichte wijze samen met ouders werk maken van kinderen en jeugdigen die thuiszitten of voor wie thuiszitten dreigt. Deze lokale en regionale netwerken worden verbonden tot een landelijk netwerk dat informatie en ervaringen deelt.

Thuiszitterspact moet aantal thuiszitters terugdringen

Tijdens de eerste Thuiszitterstop op 13 juni 2016 sloten de staatssecretarissen Dekker (OCW) en Van Rijn (VWS), de PO-raad, de VO-raad, het ministerie van Veiligheid en Justitie en de Vereniging van Nederlandse gemeenten, het thuiszitterspact, een pact om het aantal thuiszitters omlaag te brengen.

Voor thuiszitters moeten we allemaal een stapje extra zetten. Dit gebeurt door te denken in oplossingen in plaats van problemen, door te praten mét in plaats van óver ouders en kinderen, door steeds weer de samenwerking te zoeken en door meteen actie te ondernemen bij beginnend verzuim. Om de betrokken partijen scherp te houden, start voormalig Kinderombudsman Marc Dullaert als aanjager van het Thuiszitterspact.

1.8 Dag van de leerplicht

Om het belang van leerplicht onder de aandacht te brengen van scholen, leerplichtige jongeren en hun ouders is er een jaarlijks terugkerende 'Landelijke Dag van de leerplicht' ingesteld. Gemeenten kunnen meedoen door op lokaal niveau een activiteit te organiseren die te maken heeft met de leerplicht.

In het schooljaar 2014-2015 heeft de gemeente Goirle door middel van een schrijfwedstrijd meegedaan aan de 'Landelijke Dag van de leerplicht'. Het thema van dit jaar was 'Ik maak mijn verhaal af. Het belang van het goed doorlopen van de schoolloopbaan, het behalen van een

startkwalificatie om daarmee een goede kans op de arbeidsmarkt te creëren was daarbij leidend. Kinderen uit groep 8 namen deel aan de schrijfwedstrijd. De jurering werd gedaan door leden van de jeugdgemeenteraad Goirle.

Tijdens de landelijke dag van de leerplicht op 17 maart 2016 reikte Wethouder Marijo Immink de hoofdprijs uit aan Debby Wouters van basisschool Kameleon. Debby kreeg ook een beker uit handen van Willem-II speler Dries Wuytens nadat hij het belang van onderwijs nog eens extra onderstreept had.

Dag van de leerplicht 2016:

Dries Wuytens reikt de beker uit aan Debby Wouters van basisschool de Kameleon.

Foto: Ad van der Velden.

2. Kwantitatieve gegevens Leerplicht en RMC

2.1 Algemene gegevens

In onderstaand overzicht is het totaal aantal leerlingen weergegeven, woonachtig in de gemeente Goirle die onder de leerplichtwet 1969 vallen. Als peildatum is er voor een datum gekozen in het begin van het schooljaar, namelijk 1 oktober 2015.

Tabel 1. Leerlingenaantallen gemeente Goirle schooljaar 2015-2016

Volledig leerplichtig	
5 t/m 12 jaar	1918
13 t/m 16 jaar	1100
Totaal volledig leerplichtig (5 t/m 16 jaar)	3018
Kwalificatieplichtig	
17 jaar	309
Totaal leerplichtig (5 t/m 17 jaar)	3327
Bovenleerplichtig	
18 t/m 22 jaar	1125
Totaal	4452

De in- en uitschrijfgegevens van de scholen en onderwijsinstellingen worden centraal geregistreerd door DUO. De leerplichtambtenaar dient actie te ondernemen bij meldingen van ongeoorloofd schoolverzuim en bij meldingen omtrent een thuiszitter.

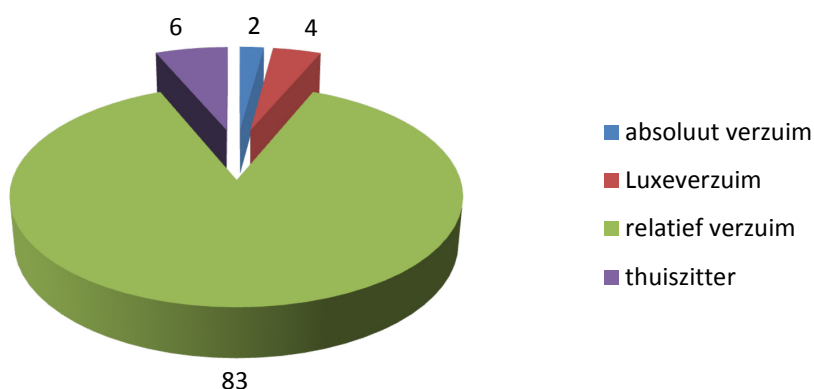
Een thuiszitter is een leerplichtige jongere tussen de vijf en de zestien jaar of een jongere van zestien of zeventien jaar die valt onder de kwalificatieplicht en die ingeschreven staat op een school of onderwijsinstelling en die zonder geldige reden meer dan vier weken verzuimt zonder dat hij of zij ontheffing heeft van de leerplicht respectievelijk vrijstelling van geregeld schoolbezoek wegens het volgen van ander onderwijs.

Bij ongeoorloofd schoolverzuim kan men onderscheid maken tussen twee soorten verzuim; absoluut schoolverzuim en relatief schoolverzuim. Bij absoluut schoolverzuim staat een leerplichtige of kwalificatieplichtige leerling niet bij een school of onderwijsinstituut ingeschreven. Bij relatief schoolverzuim staat een leerplichtige of kwalificatieplichtige leerling wel ingeschreven bij een school of onderwijsinstituut, maar deze wordt zonder geldige reden gedurende een lange of korte periode niet bezocht (spijbelen).

Relatief schoolverzuim is eveneens onder te verdelen in signaalverzuim en luxe verzuim. Een melding is signaalverzuim als er sprake is van problemen, bijvoorbeeld faalangst, problemen op school of in de gezinssituatie. Een melding is luxe verzuim als leerplichtige kinderen niet naar school gaan uit luxe overwegingen, zoals een vakantie of uitstapje met de familie.

In figuur 1 staat het totaal aantal meldingen weergegeven in het schooljaar 2015-2016 in de gemeente Goirle onder de leerplichtwet 1969. Het grootste deel van de meldingen valt onder relatief verzuim, namelijk 83 meldingen. In het afgelopen schooljaar (2015-2016) is er 2 keer sprake geweest van absoluut verzuim, 4 meldingen van luxeverzuim en zijn er 6 meldingen binnengekomen met betrekking tot thuiszitters.

Figuur 1. Totaal aantal meldingen gemeente Goirle (schooljaar 2015-2016)

2.2 Vrijstelling van de plicht tot inschrijving

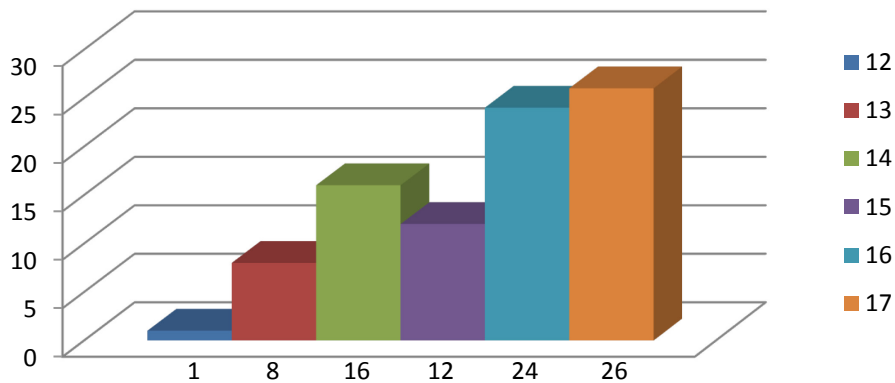
Leer- en kwalificatieplichtige leerlingen horen elke schooldag aanwezig te zijn op school. Er is binnen de Leerplichtwet echter een aantal vormen van vrijstelling mogelijk: vrijstelling van geregeld schoolbezoek, vrijstelling van inschrijving, vrijstelling wegens het volgen van ander onderwijs en vervangende leerplicht. Bij de leerplichtambtenaren komen aanvragen voor vrijstellingen binnen om ontheffing te krijgen voor het verplicht naar school gaan van leer- of kwalificatie plichtige leerlingen.

In de gemeente Goirle is in het schooljaar 2015-2016 6 keer een vrijstelling verleend, waarvan 4 een vrijstelling hebben gekregen op grond van lichamelijke en/of psychische problemen (art. 5 onder a LPW). Het volgen van onderwijs in het buitenland (art 5. onder c LPW) is afgelopen schooljaar 2 keer reden geweest om een vrijstelling te verlenen. De aantallen van deze vrijstellingen hebben weinig fluctuatie in de afgelopen schooljaren.

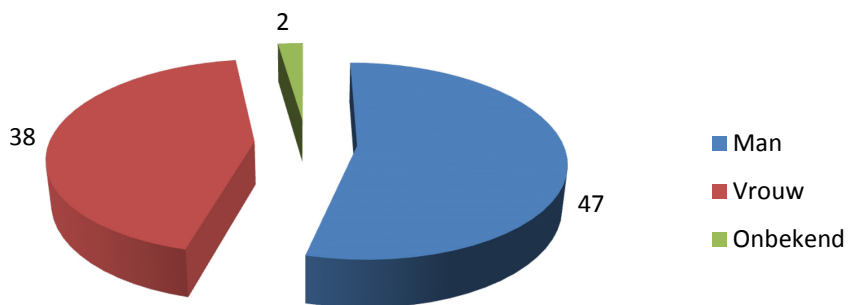
2.3 Relatief schoolverzuim

In de volgende overzichten staan de gegevens over relatief schoolverzuim van leerlingen uit Goirle en Riel. Er zijn in totaal 87 meldingen van relatief verzuim en luxe verzuim ontvangen en afgehandeld in het schooljaar 2015-2016. In figuur 2 en 3 staan het aantal meldingen met betrekking tot relatief verzuim naar leeftijd en geslacht. Opvallend is dat in figuur 3 bij een tweetal meldingen het geslacht onbekend is. Dit heeft hoogstwaarschijnlijk te maken met dat de inschrijving van desbetreffende inwoner niet afgerond is. Denk bijvoorbeeld aan vluchtelingenkinderen, hier is sprake van veel trajecten die gelijktijdig gestart worden wat er toe kan leiden dat sommige informatie nog niet volledig is. Figuur 4 geeft het aantal meldingen van relatief verzuim naar schoolsoort weer. Uit figuur 4 valt op te maken dat er met name in het voortgezet onderwijs sprake is van relatief verzuim.

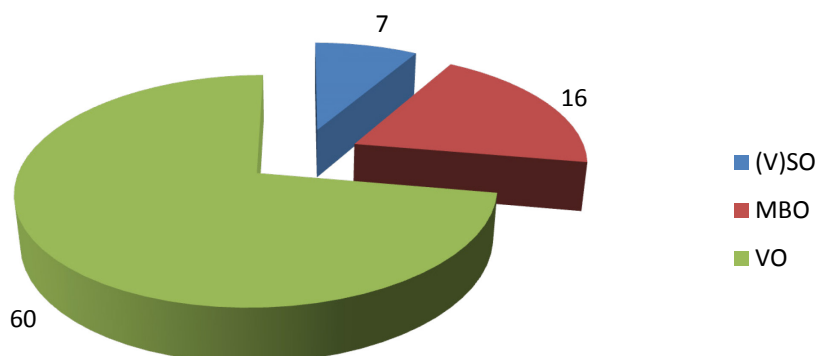
Figuur 2. Aantal meldingen relatief verzuim (inclusief luxeverzuim) naar leeftijd (schooljaar 2015-2016).

Figuur 3. Aantal meldingen relatief verzuim (inclusief luxeverzuim) naar geslacht (schooljaar 2015-2016).

Figuur 4. Aantal meldingen relatief verzuim naar schoolsoort (schooljaar 2015-2016).

2.4 Proces-verbaal en Halt-verwijzingen

Leerplichtambtenaren hebben op grond van de leerplichtwet 1969 een aantal middelen in handen om constructief te werken aan spijbelproblemen. Een van de mogelijkheden is een doorverwijzing naar Bureau Halt. HALT staat voor Het Alternatief en wordt gezien als Het Alternatief van een proces-verbaal. Halt is een kans om niet het justitiële traject in te moeten. Het positief afronden van een Halt-straf heeft geen gevolgen voor een strafblad, een proces verbaal wel.

Het Openbaar Ministerie wil cases met een 'zorgcomponent' zo min mogelijk in het strafrecht brengen. Is bij absoluut verzuim of signaal-verzuim sprake van problemen waarvoor hulpverlening nodig is, dan volgt dus in principe geen proces-verbaal. Afgelopen schooljaar is er door de leerplichtambtenaren in de gemeente Goirle 2 keer een proces-verbaal opgemaakt en heeft er 6 keer een Halt-verwijzing plaatsgevonden.

Tabel 2. Aantal verwijzingen proces-verbaal en bureau Halt naar opleiding (schooljaar 2015-2016).

	VO	MBO	Totaal
Halt	4	2	6
PV	2	0	2
Totaal	6	2	

2.5 Voortijdig schoolverlaters

Jongeren die zonder startkwalificatie (minimaal diploma havo, vwo of mbo niveau 2) van school gaan, hebben minder kansen op de arbeidsmarkt. De leerplichtambtenaren leveren een belangrijke bijdrage aan het terugdringen van voortijdig schoolverlaten (vsv) door met hun inzet schoolverzuim te verminderen. Met het voorkomen van voortijdig schoolverlaten proberen ze jongeren betere kansen in de maatschappij te bieden. Vsv-meldingen worden centraal geregistreerd door DUO. De voorlopige cijfers voor het schooljaar 2015-2016 zijn op regionaal niveau bekend gemaakt in februari 2017 en de definitieve cijfers worden gepubliceerd in november 2017.

De voorlopige cijfers vsv aangegeven voor de regio Midden-Brabant waar de gemeente Goirle onder valt. In onze regio ligt het vsv cijfer rond de 1.9%. Ten opzichte van vorig schooljaar (2014-2015) is het aantal vsv-meldingen met 5,2% afgenomen.

Tabel 3. Vsv-meldingen regio Midden-Brabant (schooljaar 2015-2016).

Aantal leerlingen	vsv	% vsv	ontwikkeling
30.721	579	1,90%	-5,20%